

แนวทางการพัฒนาประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพ*

Development Approach of Civil Society Affecting Peace

พระมหาวิไลศักดิ์ ปญญาโว

Phramaha Wilaisak Panyawaro

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

E-mail: Vilisak.p@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปฏิบัติการประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประชาคมและสันติภาพ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร นักพัฒนา คณะกรรมการ พนักงาน และผู้ช่วยพนักงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 324 คน มาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปฏิบัติการประชาสังคม สันติภาพและองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รวมถึงมีลักษณะความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นแล้วยังพบว่า คุณสมบัตigroupตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษาและตำแหน่งงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อค้นพบที่สำคัญพบว่า แนวทางการพัฒนาประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพนั้น ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาด้านผู้แสดงนำ ด้านผลกระทบต่อสันติภาพ ด้านประเด็นสาธารณะและด้านกลุ่มสนับสนุน ทั้งนี้ สามารถนำผลวิจัยนี้ไปใช้ประโยชน์ได้จากการผสมผสานเข้าเป็นส่วนหนึ่งของดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่

คำสำคัญ: ประชาสังคม; สันติภาพ

Abstract

This research aims to: 1) study the level of civil society practices that affect peace 2) analyze relations between the community and peace 3) propose ways to develop

*ได้รับบทความ: 27 กุมภาพันธ์ 2562; แก้ไขบทความ: 24 เมษายน 2562; ตอรับตีพิมพ์: 24 เมษายน 2562

Received: February 27, 2019; Revised: April 24, 2019; Accepted: April 24, 2019

civil society affecting peace by collecting information from executives, developers, directors, employees and staff assistants child development center under the local administrative organization, 324 people standard deviation and correlation coefficients.

The research found that: civil society operation levels Peace and composition are at a high level, including the relationship in the same direction with statistical significance at the level of .01. In addition, the sample properties were classified by income per month. Work experience, education and job positions, there are significant differences at the level of .05. The important findings reveal that civil society development guidelines that affect peace include guidelines for the development of leading actors on the impact on peace on public issues and support groups, this research result can be utilized from the integration into part of daily life and duties.

Keywords: Civil Society; Peace

1. บทนำ

ผลจากการจัดอันดับสันติภาพของ 163 ประเทศทั่วโลก พบว่า ประเทศไทยยังคงมีระดับสันติภาพต่ำกว่าเกณฑ์ถึงแม้มีสันติภาพเพิ่มสูงขึ้นกว่าการจัดอันดับในปีที่ผ่านมา สถาบันเศรษฐกิจและสันติภาพ จัดอันดับสันติภาพของประเทศทั่วโลกจำนวน 163 ประเทศแล้วสรุปว่ามีสันติภาพโดยเฉลี่ยลดลงจากเดิมร้อยละ 0.53 และมีประเทศจำนวน 79 ประเทศที่มีแนวโน้มสันติภาพต่ำลง โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (World Bank, 2006)

กระบวนการสร้างสันติภาพในโลกที่จะมีขึ้นในอนาคตจำเป็นต้องรู้และเข้าใจถึงความต้องการของตนเอง เพื่อนำไปสู่การค้นหาข้อยุติที่ไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรงสำหรับการแก้ไขทุกปัญหาที่เข้ามาในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับประชาชน กลุ่มประชาชนไปจนถึงระดับชาติและ

นานาชาติที่ต่างมุ่งสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนผ่านการเรียนรู้ ศึกษา นำไปลงมือปฏิบัติให้บรรลุผลตามความคาดหวังทั้งที่อยู่ในรูปของการแสวงหาความร่วมมือ การสร้างเครือข่าย ไปจนถึงการสร้างแนวปกป้องการคุกคามจากการใช้อำนาจรัฐ เพราะฉะนั้นการสอนให้มนุษย์ได้รู้จักการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีการดำรงชีวิตที่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เข้มแข็งด้านคุณธรรมสามารถช่วยให้มนุษย์ประสบกับสันติภาพที่ยั่งยืนได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เชื่อมั่นว่าความชอบธรรมกวีฤทธิสังคมได้ทุกกรณี (Prasertsuk, 2008)

มนทัศน์สันติภาพเชิงบวกจำเป็นต้องเริ่มปลูกฝังลักษณะนิสัยและพฤติกรรมใฝ่สันติภาพมาตั้งแต่วัยเยาว์อย่างมีระบบ และมีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้ไปจนถึงฝึกฝนทักษะของตนให้เป็นผู้มีความพอเพียงในตนเอง รู้จักให้อภัย มีเมตตาริจิต มีความ

อดกลั้น และรู้จักเคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลอันเป็นรากฐานสำคัญที่นำมาสู่วิถีแห่งสันติภาพได้อย่างชัดเจนเชิงรูปธรรม แต่อย่างไรก็ตาม (Munsettavith, et al., 2013 : 37-56) กล่าวถึง สภาพปัญหาสำคัญที่นำมาสู่ความขัดแย้งและการใช้กำลังความรุนแรงในทุกพื้นที่ทั่วโลก ส่งผลให้เด็กได้รับบาดเจ็บทั้งร่างกายและจิตใจ เด็กจำนวนหนึ่งที่พักอาศัย กลายเป็นเด็กกำพร้า เพราะฉะนั้นการจัดการศึกษาได้กลายเป็นเส้นทางสำหรับฝึกอบรม และพัฒนาลักษณะนิสัยให้นักเรียนมีพฤติกรรมใฝ่สันติภาพ หากแต่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมความเข้าใจ สร้างโอกาสในการเรียนรู้ ส่งเสริมความร่วมมือ และจัดการศึกษาอย่างมีขั้นตอน ตั้งแต่การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นไปจนถึงร่วมมือกันสร้างความกลมเกลียวในความหลากหลายได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม นอกจากนี้แล้วความเชื่อมั่นที่มีต่อกระบวนการพัฒนาสังคมผ่านการมีส่วนร่วมกันของแต่ละชุมชนที่ตั้งอยู่บนรากฐานความมุ่งมั่นต่อการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนของตนย่อมนำมาสู่การพัฒนาสันติภาพอันเป็นความสงบสุขแห่งวิถีมุขยี่แท้ในยุคปัจจุบันได้สำเร็จเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการยืนยันในระดับหนึ่งถึงความสัมพันธ์เชิงอิทธิพลระหว่างการมีส่วนร่วม ประชาสังคม และการพัฒนาสันติภาพในทุกระดับของโลก (Losnegard, 2017)

ดังนั้นปัญหาสำคัญที่นำไปสู่การกระตุ้นสันติภาพในชุมชนได้ต้องตั้งต้นจากการปฏิบัติงานของแต่ละศูนย์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในชุมชนตามหลักการของการมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การพัฒนา

ศักยภาพที่เข้มแข็งของศูนย์อันเป็นหน่วยงานจำลองการทำงานร่วมกันของประชาชน ตัวแทนประชาชน พนักงานเจ้าหน้าที่ และตัวแทนรัฐ อันถือเป็นกลุ่มสังคมหนึ่งที่ต้องรับผิดชอบต่อบรรยากาศสันติภาพที่เกิดขึ้นภายในชุมชน นอกจากนี้แล้ว ปัญหากระบวนการแก้ไขปัญหายุติความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้วิธีรุนแรงทุกประเภทยังได้รับการเยียวยา ปรับปรุงแก้ไขให้องค์กรปราศจากบรรยากาศความขัดแย้งให้สิ้นไปแล้วโดยสันติภาพที่ชัดเจนเชิงรูปธรรม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปฏิบัติการประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประชาสังคมและสันติภาพ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาประชาสังคมที่ส่งผลต่อสันติภาพ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมงานวิจัย และเอกสารอื่นทั้งในประเทศ ต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การนิยามความหมาย ตลอดจนเพื่อผลของการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบตามแนวคิดและทฤษฎี ต่อไปนี้ 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติภาพ (Peace Concept and Theory) 2) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาสังคม (Concept and Theory of Civil Society) นำนิยามกรอบแนวคิด (Concept Definition) โครงสร้าง (Construct) หรือองค์ประกอบอิทธิพล (Influence

Factors) สำหรับนำมาใช้เป็นหลักในการร่างข้อคำถามที่นำไปสู่การสังเกตพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์วิจัย (Research Phenomenon

ประชากรและขนาดตัวอย่าง (Population and Sample Size) 1) ประชากร (Population) เพื่อให้ได้หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลที่สะท้อนปรากฏการณ์วิจัยได้ชัด ผู้วิจัยกำหนดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Chide Development Center) จำนวน 141 ศูนย์ โดยมีผู้บริหาร นักพัฒนา คณะกรรมการ ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนบุคลากรเจ้าหน้าที่ ผู้มีหน้าที่สนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1,692 คน 2) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) การกำหนดตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ Yamane เนื่องจากตัวแปรงานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นข้อมูลแบบช่วง (Interval Scale) และมีความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ไม่เกินร้อยละ 5 (McKenna, et al., 2011 : 387-397) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยนี้ จำนวน 324 คน

การพัฒนาเครื่องมืออื่น ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับเครื่องมือวิจัยโดยจำแนกออกเป็นสองส่วน ประกอบด้วย การพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaire Development) ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review) นำมาร่างแบบวัดระดับปฏิบัติการ (Operation Draft) มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 28 ข้อ ประกอบด้วย แบบวัดระดับประชาสังคม จำนวน 12 ข้อและ สันติภาพอีก 16 ข้อ โดยกำหนดมาตรวัดระดับปฏิบัติการ จำแนกออกเป็น 5 ระดับ ตามแบบของ Likert ที่เน้นคุณสมบัติของข้อมูลที่แบ่งออกเป็นช่วง

(Interval Scale) การทดสอบคุณภาพ (Quality Testing) ผู้วิจัยได้ทดสอบความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือวิจัยทุกประเภทเป็นหัวใจสำคัญที่ยืนยันได้ชัดในระดับหนึ่งเกี่ยวกับผลวิจัยที่นำไปใช้ในการอ้างอิงถึงกลุ่มประชากรผลการทดสอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยออกแบบระบบการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) จัดทำแบบวัดระดับปฏิบัติการให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 2) จัดทำบัญชีรายชื่อหน่วยประชากรที่ต้องดำเนินการเก็บข้อมูล 3) ติดตามประสานงานผู้ช่วยวิจัยประจำพื้นที่ตามบัญชีรายชื่อหน่วยประชากร 4) ดำเนินการจัดส่งแบบวัดระดับปฏิบัติการไปยังพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง 5) ติดตามการดำเนินการเก็บข้อมูลภายหลังที่ได้ดำเนินการจัดส่งแบบวัดระดับปฏิบัติการไปแล้ว 1 สัปดาห์ 6) รวบรวมข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาเพื่อวิเคราะห์ 7) คัดเลือกแบบวัดระดับปฏิบัติการที่มีความสมบูรณ์พอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล และหากพบว่าได้ข้อมูลกลับคืนมาได้น้อยกว่าร้อยละ 85 ให้ดำเนินการเก็บข้อมูลซ้ำตามขั้นตอนตั้งแต่ข้อที่ 1 เป็นต้นมา

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) การทดสอบข้อตั้งทางสถิติ (Assumption Test) 1) การแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) 2) ความแปรปรวนเป็นอิสระต่อกัน (Homogeneity) 2) การวิเคราะห์ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation of Analysis) 3) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean

Different test) 4) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient)

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปข้อค้นพบสำคัญตามวัตถุประสงค์วิจัยที่ประกอบด้วยระดับปฏิบัติการประชาสังคมและสันติภาพความสัมพันธ์ระหว่างประชาสังคมและสันติภาพแนวทางการพัฒนาประชาสังคมที่มีผลต่อสันติภาพผลวิจัยดังนี้

1. ระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับประชาสังคมสันติภาพพบว่า 1.1) ระดับปฏิบัติการสันติภาพและองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสันติภาพเท่ากับ 4.15 (S.D. = .43) ในขณะที่องค์ประกอบด้านความรักมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ

4.24 (S.D. = .51) ส่วนองค์ประกอบด้านความเมตตามีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 4.12 (S.D. = .62) 1.2) ระดับปฏิบัติการประชาสังคมและองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยประชาสังคมเท่ากับ 4.12 (S.D. = .49) ในขณะที่องค์ประกอบด้านผลกระทบสันติภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.20 (S.D. = .57) ส่วนองค์ประกอบด้านประเด็นสาธารณะมีค่าเฉลี่ยน้อยสุดเท่ากับ 3.93 (S.D. = .72)

2. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลักประชาสังคมและสันติภาพอยู่ในทิศทางเดียวกันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .716 และความสัมพันธ์ของตัวแปรองค์ประกอบดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลัก (n = 324)

ตัวแปร (Variable)	สันติภาพ (Peace)	ประชาสังคม (Civil Society)
สันติภาพ (Peace)	1	.716**
ประชาสังคม (Civil Society)		1

**P < .01

จากตารางพบว่า ตัวแปรหลักทั้งสองที่ประกอบด้วย ประชาสังคมและสันติภาพมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเชิงบวกที่

ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .716

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรองค์ประกอบ (n = 324)

	Lo	Me	Cf	Li	Lit	La	Gs	Ac	Pi	Pe
Lo	1	.63**	.54**	.33**	.51**	.40**	.51**	.41**	.42**	.38**
Me		1	.60**	.37**	.52**	.44**	.42**	.38**	.46**	.44**

Cf			1	.53**	.58**	.51**	.45**	.44**	.49**	.38**
Li				1	.42**	.36**	.37**	.33**	.34**	.37**
Lit					1	.62**	.58**	.54**	.44**	.35**
La						1	.56**	.57**	.57**	.29**
Gs							1	.66**	.53**	.60**
Ac								1	.44**	.49**
Pi									1	.46**
Pe										1

**P< .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบ สันติภาพและตัวแปรองค์ประกอบประชาสังคมต่าง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันเชิงบวกที่ ระดับต่ำปานกลางจนถึงมากอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

3. จากผลการทดสอบความแปรปรวน ระหว่างคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ทำงานและ รายได้ต่อเดือนพบว่ามีความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ย ตัวแปรตามประชาสังคมและสันติภาพ อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าผลทดสอบความ แปรปรวนร่วมกันระหว่างตัวแปรคุณสมบัติกลุ่ม ตัวอย่างด้านรายได้ต่อเดือน (Sa) ประสบการณ์ ทำงาน (Ex) ตำแหน่งงาน (Pos) และวุฒิการศึกษา (Ed) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อ ตัวแปรตามประชาสังคม (CS) และสันติภาพ (PEA) หากแต่มีความแปรปรวนร่วมกันเป็นคู่

ดังนั้นสรุปผลได้ว่า คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง ด้านวุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์

ทำงาน และรายได้ต่อเดือนอธิบายความแปรปรวน ร่วมกันต่อประชาสังคม และสันติภาพได้อย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากแต่พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมกันได้เป็นคู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคู่ รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งงาน รายได้ต่อเดือนและประสบการณ์ ทำงาน รายได้ต่อเดือน และวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง งานและประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งงานและวุฒิ การศึกษา

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากประเด็นสำคัญต่อแนวทางการพัฒนา ประชาสังคมที่มีผลต่อสันติภาพสามารถนำมา พัฒนาให้เป็นแนวทางสำหรับการนำไปลงมือ ปฏิบัติได้ ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นผู้แสดงนำ (Leading Actor) พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีส่วนประกอบสำคัญซึ่งประกอบด้วย การเป็น ผู้นำในการชักชวนให้คนอื่นได้ออกมาช่วยเหลือ

สังคม รวมถึงทำงานสาธารณะโดยไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน และการบอกให้ทุกคนให้ออกมาช่วยเหลือสังคมด้วยความกระตือรือร้น โดยลักษณะดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับแนวคิดที่ถูกนำมาอธิบายถึงประชาสังคมว่ามีความเป็นปัจเจกชนนิยมที่เน้นอิสรภาพทางความคิด การแสดงออก และการเข้าร่วมกิจกรรมใดก็ได้ด้วยความสมัครใจ หากแต่มุ่งให้เกิดผลต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่กำลังถูกขับเคลื่อน หรือกระตือรือร้นเพื่อให้รอดพ้นไปจากช่วงวิกฤตินั้นไปให้ได้ และจากกรณีนี้ สอดคล้องกับผลวิจัยของชมพูนุท เฉลียวบุญ (Chalieobun, 2016 : 150-177) ที่ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของแนวคิดเสรีนิยมแบบคลาสสิกที่มีผลต่อการรวมพลังของกลุ่มประชาชนที่มีพื้นฐานสำคัญซึ่งเริ่มต้นจากปัจเจกบุคคลสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ และเข้าร่วมแก้ไขปัญหาอันเป็นวิกฤติของสังคม ดังนั้นตัวแสดงนำหรือแกนนำอาจทำหน้าที่เพียงกระตุ้นการมองเห็นคุณค่า และการมีบทบาทความรับผิดชอบของประชาชนในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศที่เป็นประชาสังคมแนวใหม่ที่เน้นการใช้พลังประชาชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง

2. ประเด็นผลกระทบต่อสันติภาพ (Peace Impact) ผลกระทบต่อสันติภาพเกี่ยวข้องกับ การใช้ชีวิตอย่างสงบเรียบร้อย และการใช้ชีวิตให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตนโดยที่ทั้งสองประเด็นได้กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนาให้ปรากฏชัดขึ้นในทางปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะการดำรงชีวิตอย่างสงบเรียบร้อยเป็นวิถีชีวิตโดยธรรมชาติที่แท้จริงของทุกชีวิตมนุษย์

ยังเกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมที่เน้นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตนที่สามารถพัฒนาได้ง่ายจากการให้ความเคารพกฎของส่วนรวม การอาศัยข้อตกลงอันเป็นกติกาที่ถูกตั้งขึ้นร่วมกันของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่มที่สามารถพัฒนาขึ้นมาได้ตั้งแต่สถาบันครอบครัว โรงเรียน ชุมชนหรือหมู่บ้านไปจนถึงสังคมที่ใหญ่ขึ้นทั้งในระดับภูมิภาค และระดับประเทศ สอดคล้องกับผลวิจัยของ Tamtai (2009) ย้ำพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสนทนากันมากกว่าการใช้กำลังความรุนแรงและยั่วยุให้อีกฝ่ายใช้กำลัง หรือใช้อาวุธเข้าทำร้ายฝ่ายตรงข้าม หากแต่สันติภาพมุ่งรักษาความสงบสุขในสังคมที่เริ่มต้นได้จากการได้ใช้ชีวิตตามแบบแผนของแต่ละกลุ่มชน ซึ่งต้องได้รับการยอมรับในความแตกต่างของแต่ละวัฒนธรรมอย่างยุติธรรม

3. การพัฒนาประเด็นสาธารณะ (Public Issues) แนวทางการพัฒนาประเด็นสาธารณะมีความเกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเพื่อนมนุษย์ และการเข้าร่วมสงเคราะห์คนที่ได้รับความเดือดร้อนในสังคม ซึ่งทั้งสองประเด็นสามารถสร้างแนวทางสำหรับการพัฒนากิจกรรมภายใต้ขอบเขตความเป็นประชาสังคมให้ส่งผลกระทบต่อสันติภาพได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เนื่องจากทั้งการแก้ไขปัญหาสาธารณะโดยเฉพาะที่กำลังปรากฏอยู่ในสังคมทั้งจากกรณีปัญหาความยากจน การเอารัดเอาเปรียบกันเองของคนในสังคม รวมไปถึงปัญหาทุจริตในหน้าที่อันเป็นปัจจัยเหตุเบื้องต้นที่สำคัญซึ่งนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง และการใช้ความรุนแรงในสังคมให้เกิดขึ้นอันเป็นปัญหา

รากฐานที่นำมาสู่การทำลายสันติภาพได้ในสังคม เพราะฉะนั้นการปลูกฝังค่านิยม และการเข้าร่วม ทำกิจกรรมพัฒนาทัศนคติให้มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการใช้ความรุนแรง การเอาเปรียบผู้อื่นไปจนถึงพฤติกรรมทุจริตในหน้าที่ล้วน แต่เป็นผลจากการทำกิจกรรมที่เน้นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม อีกทั้งยังมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างเคร่งครัดยังสามารถช่วยลดปัญหาการเอา รัดเอาเปรียบกันเองภายในสังคม และการทุจริต ในหน้าที่ได้ ดังผลวิจัยของ Prasertsuk (2008) ที่ค้นพบการขับเคลื่อนประชาสังคมภายใต้ กระบวนการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนได้นั้น ต้องอาศัยธรรมาภิบาลเป็นหลักในการขับเคลื่อน องค์กรและการบริหารจัดการ โดยเฉพาะเน้นการ มีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มในสังคม เพื่อมุ่งให้ ประชาสังคมเป็นกลไกที่สามารถสร้างธรรมาภิบาล ในทางปฏิบัติแก่พัฒนาสังคมได้อย่างชัดเจน ทั้งที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตน ปฏิบัติงานบนฐาน คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ การมุ่งต่อประโยชน์ของส่วนรวม และการเสริม สร้างสิทธิมนุษยชน เสรีภาพ เสมอภาค ยุติธรรม

4. ประเด็นกลุ่มสนับสนุน (Group Support) การสร้างแนวทางขึ้นมาเพื่อพัฒนากลุ่ม สนับสนุนอันเป็นปัจจัยองค์ประกอบของประชา สังคมให้มีผลต่อสันติภาพนั้น สามารถดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์ส่วนรวมด้วยความ สมัยครใจ การเน้นการทำงานเพื่อประโยชน์ของ ส่วนรวม และการเอาใจใส่ติดตามปัญหาความ ทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะความ เดือดร้อนของสมาชิกอื่นภายในสังคมเดียวกัน

ครอบครัวเดียวกันไปจนถึงสมาชิกอื่นในที่ทำงาน เดียวกัน ทั้งนี้การเริ่มต้นกิจกรรมสาธารณะหรือ การทำเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นการลดความ เห็นแก่ตัว การลู่แก่อำนาจ ไปจนถึงการตัดทอด ความรู้สึกกลุ่มหลงในตัวตนให้หมดไปได้ในที่สุด แล้วมีผลกระทบในเชิงบวกต่อการสร้างสันติภาพ ให้ปรากฏขึ้นจริงในสังคมได้ ดังนั้นการตระหนักถึง ประโยชน์ของส่วนรวมอยู่ที่การละเว้นประโยชน์ ส่วนตน หรือการตระหนักถึงสิ่งที่กระทำแล้วเกิด ประโยชน์ได้ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นโดยรอบยอมนำ มาซึ่งความสงบสุขได้ชัดเจนมากกว่าการแสดง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเสียสละ (Voluntary) ยอมรับความแตกต่าง (Different Acceptation) ช่วยเหลือเกื้อกูล (Helping) พึ่งพาอาศัยกัน (Interdependent) เป็นหนึ่งเดียวกัน (Harmony) มองภาพองค์รวม (Holistic) และการรู้จักหรือเรียนรู้ กระบวนการอาสาสมัครทำงานเพื่อประโยชน์ส่วน รวมยอมถือว่าเป็นคุณธรรมสาธารณะ (Public Virtues) ที่สามารถนำมาสังเกตการกระทำของ กลุ่มสนับสนุนในประชาสังคมโลกยุคศตวรรษที่ได้ ชัดแจ้งกว่าพฤติกรรมอื่นใด ทั้งจากแนวคิดที่เกี่ยว กับสัญญาประชาคม หรือแนวคิดการหลอมรวม ระหว่างรัฐ อำนาจอ และพลเมืองให้เป็นเรื่อง เดียวกันก็ตาม โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างแต่ อย่างไม่ หากแต่อาศัยปัจจัยการสนับสนุนอยู่ที่ ความเชื่อมั่นต่อพลังของมนุษย์ที่สามารถปฏิบัติ ร่วมกันได้ด้วยความสมัยครใจ และเต็มใจเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนต่อการเอาใจใส่ในความทุกข์ยาก ของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน (Sombatpoonsiri, 2015 : 33, 115-134)

5. ประเด็นกิจกรรม (Activity) จากผลวิจัยนี้พบว่า กิจกรรมไม่มีสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์สันติภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้มีความเกี่ยวข้องกับ การช่วยเหลือหน่วยงานอื่นด้วยความเต็มใจ และการสมัครใจทำงานสาธารณะเพื่อให้สังคมมีความเข้มแข็ง

ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมให้มีผลต่อการพัฒนาสันติภาพที่ปรากฏขึ้นจริงในสังคมทุกระดับได้นั้น ผู้วิจัยเสนอว่าจำเป็นต้องวางแผนปฏิบัติที่เน้นทั้งประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม การสมัครใจหรืออาสาทำงานช่วยเหลือหน่วยงานอื่นหรือที่มีได้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตน อีกทั้งยังต้องพัฒนาได้จากแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการมุ่งประโยชน์ต่อสาธารณะที่สามารถสร้างความ

เข้มแข็งให้แก่ส่วนรวม ซึ่งต้องอาศัยสติปัญญาหลายฝ่ายในการพิจารณาถึงประโยชน์สาธารณะและความเข้มแข็งของสังคมได้อย่างถ่องแท้

6. ข้อเสนอแนะ

จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้บริหารภาครัฐ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักพัฒนา นักวิจัย สถาบันการศึกษา รวมถึงผู้นำท้องถิ่นทุกระดับ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรภาคเอกชนด้านพัฒนาสังคมและในทุกพื้นที่ได้นำเอาผลจากการค้นพบของงานวิจัยนี้ต่อยอดเป็นได้ทั้งองค์ความรู้ และการสร้างแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้เกิดประชาสังคมส่งผลต่อสันติภาพได้อย่างแท้จริง

References

- Chalieobun, C. (2016). Dynamics of Thai Civil Society: From Democratic to Authoritarian Regime. *Journal of Human Rights and Peace Studies*, 2(2), 150-177.
- Losnegard, J.B. (2017). Civil society organizations and peace negotiations. *Master thesis*. University of Oslo.
- McKenna, S.A., et al. (2011). Key Informants and Community Members in Community-Based Participatory Research: One Is Not Like the Other. *Progress in community health partnerships: research, education, and action*, 5(4), 387-397.
- Munsettavith, C., et al. (2013). The SANTISUK Experiential Learning Model for Enhancement of Desirable Characteristic of Living together with Peace and Happiness Appropriate for Preschoolers in Three Southern Border Provinces of Thailand. *Journal of Behavioral Science*, 19(1), 37-56.
- Prasertsuk, R. (2008). *Civil society and good governance in Thai society, The Annual meeting documents of King Prajadhipok's Institute*. n.d.

- Sombatpoonsiri, J. (2015). The Concept of Civil Society and its Translation into Practice: Humanitarian Intervention and “Responsibility to Protect” in Focus. *Thammasat Journal*, 33(3), 115-134.
- Tamtai, M. (2009). *Civil Society and the Peace Process, the Expansion of the Public Sector for Solving the Violence in the Three Southern Border Provinces*. The document summary of the Public Sector Network Seminar, Sunflower Conference Room, Songkhla Province.
- World Bank. (2006). *Civil society and peace building, potential, limitation and critical factors*. New York : U.S.A.